AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2025 / 88 • Ekim 2025

TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ NORMALLEŞME SÜRECİNDE TARİFELİ UÇUŞLAR

Tuğçe TECİMER

-

Türkiye, Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra 1991de kurulan Ermenistanı tanıyan ilk devletlerden biri olmuştur. Bununla birlikte 1993 yılında Ermenistanın Azerbaycana bağlı Kelbecer bölgesini işgal etmesinin ardından, Türkiyenin açık olan Ermenistan sınırını kapatmasıyla ilişkiler kesintiye uğramış ve bu tarihten itibaren iki ülke arasında temaslar asgari düzeyde kalmıştır. Ermenistan ve Azerbaycan arasında yaşanan gelişmeler, Güney Kafkasyadaki jeopolitik dengeleri derinden etkileyen bir kırılma noktası olmuş ve Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde de duraksamaya yol açmıştır.

2008 yılında ilişkilerin normalleşmesine yönelik diplomatik çalışmalar başlatılmış, bu kapsamda 2009 yılında İsviçrenin kolaylaştırıcı bir rol almasıyla Zürih Protokolleri imzalanmıştır. Ancak, Ermenistan Anayasa Mahkemesinin protokollerin bazı maddelerini anayasaya aykırı olduğu şeklindeki kararı nedeniyle Cumhurbaşkanı Sarkisyanın Şubat 2015te sözkonusu protokolleri Ermenistan Parlamentosundan geri çekmesiyle süreç sonuçsuz kalmıştır.

II. Karabağ Savaşı sonucunda Azerbaycanın işgal altındaki topraklarını geri alması neticesinde oluşan siyasi ortam bölgede yeni bir sayfa açılmasını sağlamıştır. Bu yeni jeopolitik konjonktür, Ermenistanın dış politikasını değiştirmesini beraberinde getirmiştir. Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin yeniden ele alınmasına olanak tanımış ve taraflar arasında normalleşme süreci yeniden gündeme gelmiştir. Zira, Türkiye ile doğrudan diyalog ve normalleşme süreci, Ermenistan açısından bölgesel izolasyondan çıkış ve ekonomik refah anlamı taşımaktadır.

Bu bağlamda, 2021 yılında Türkiyeden Büyükelçi Serdar Kılıç, Ermenistandan ise Parlamento Başkan Yardımcısı Ruben Rubinyan özel temsilciler olarak atanmıştır. Taraflar, arabulucusuz ve ön koşulsuz görüşmeler yürütme ilkesinde mutabık kalmıştır. Bölgesel barış ve istikrar açısından önemli bir fırsat olan sürecin her aşaması AVİMin daha önceki yazılarında ele alınmıştır.[1]

Günümüzde ise normalleşme sürecinde somut adımlar atılmaya devam etmektedir. Son olarak, Türk Hava Yollarının (THY), Erivana tarifeli uçuşların başlayacağını açıklaması, ilişkilerin ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarda gelişiminin yeni bir göstergesi olmuştur. [2] Kademeli olarak gelişen bu adımlar, taraflar arasında güven inşasının sağlanmasında

etkili olacaktır.

Söz konusu gelişme ulaşım kaynaklı teknik bir adım gibi görünmekle beraber aynı zamanda kamuoyunu normalleşme sürecine hazırlaması açısından önemlidir. Zira ülkeler arasında gerçekleşen uçuşların yalnızca ulaşımı kolaylaştırmakla kalmayacağı, aynı zamanda toplumlararası iletişimi sağlayarak, önyargıların yumuşamasına katkı sunacağı öngörülebilir.

Sonuç olarak, son dönemde Türkiye ve Ermenistan arasında yaşanan diplomatik gelişmeler, uzun süredir donmuş olan ikili ilişkilerin yeniden şekillendiğine işaret etmektedir. THYnin Erivana tarifeli uçuş düzenleyecek olması, normalleşme sürecinin sonuç vermeye başladığının açık bir göstergesidir. Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecindeki ilerlemeler, yalnızca iki ülke açısından değil, aynı zamanda Güney Kafkasyanın genelinde istikrarın sağlanması bakımından önemlidir.

[1] Konu ile ilgili yazılan son yazı hakkında bkz., Tuğçe Tecimer, Türkiye-Ermenistan Normalleşme Sürecinde Yeni Aşama: Erivan Görüşmeleri, *AVİM*, 18 Eylül 2025, https://avim.org.tr/tr/Yorum/TURKIYE-ERMENISTAN-NORMALLESME-SURECINDE-YENI-ASAMA-ERIVAN-GORUSMELERI.

[2] Turkish Airlines to Launch Flights to Armenia, Romania's Timisoara, *Daily Sabah*, 1 October 2025, https://www.dailysabah.com/business/transportation/turkish-airlines-to-launch-flights-to-armenia-romanias-timisoara.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: TECİMER, Tuğçe. 2026. "TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ NORMALLEŞME SÜRECİNDE TARİFELİ UÇUŞLAR ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 88. Ekim 07. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/TURKIYE-ERMENISTAN-ILISKILERI-NORMALLESME-SURECINDE-TARIFELI-UCUSLAR

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır